

ARADI HIRDETŐ.

Szerkeszti 's kiadja Sveszter Ferencz.

37-dik szám.

Szombaton September 9-én 1848.

7-ik évi folyam.

Az előfizetésidő és hirdetések

naponként elfogadtatnak a' szerkesztőség irdájában (Forray utczában, Viszkub háza 1. emeletében) reggeli 6 órától fogva estéli 7-ig.

Tudósítás és ajánlat.

Alulírtnak szerencséje ezennel tudatni, hogy Aradon az Istvántéren Kimmelmann házában létező Beichel-féle könyvnyomdát megvevén f. e. augusztus hó 1-től fogva annak birtokában van; minek következtében minden t. cz. megbízó árakat bizonyossá tesz a' felől, mikép mindennemű munkák lehető jutányos áron szerényen és legjobban végrehajtatni fognak; mire nézve szíves bizományokért esedkelvén magát a' nagytiszteletű közönség hajlandóságába ajánlja azon biztosítással, hogy a' könyvnyomda részéről minden megtéetni fog, mi a' nagytiszteletű közönség követeléseinek legjobban megfeleljen, melly végre mindenek előtt jó nyomtatófesték és papír már megszereztetett, valamint új nyomtatóbetűk is lassanként fognak alkalmaztatni.

Ajánlom egyszersmind a' könyvnyomdával kapcsolatban lévő

papirkereskedést

is, mellyben mindennemű papiros, ugy író- és rajzolószerek illő áron kaphatók.
Alázatos szolgálók

Sveszter Ferencz.

Jelentés.

Alulírt a' gyorskocsin mentében Temesvár és Arad közt egy fegyvert talált, mellyet a' vesztés szoros kimutatás után átvehet

Skolnik Károly, gyorskocsiz. biztosnál.

Oktatási ajánlat.

Fehér varrásban, fehér, fekete, arany- és egyéb hímvarrásokban, horgolásban, és egyéb különféle kézi munkákban, továbbá olvasás, írás és számvetésben oktatás adatik az azelőtti templommost szabadsajtó utczában, a' 2 pisztolyhoz címzett Novák házában földszint, hol egy elkülönített lakszoba is bérbe kiadó. Bejárás a' keresztutczában.

Egy tanuló

kerestetik fölvetetni egy itteni fűszerárudában; miről bővebbet az Istvántéren, Joanovits házában létező „Elefánt” című fűszer-kereskedésben.

Egy fűszerárudába

fölvetetik egy tanuló; mi iránt bővebb utasítást ad a' szerkesztőség.

Néhány iskolás gyermekek

fölvetetnek az új iskola-pálya beérkezével lak és tápzatba egy az iskolához közel lévő tisztes házba. Bővebbet a' szerkesztőségnél.

Maurer János,
seborvos és szülész
lakik a' sziget utczában az azelőtt Kleinmost Rozenhal házában 302 sz. a.

Hölgy és férfi divatképek,
mozgékonyok és mozdíthatlanok,
folyó második fél évre kaphatók a' szerkesztői irdában.

Szűrőzsákok,

spárgából legjobban készültek, kaphatók Elsner Jánosnál a' keresztutczában 463. sz. a. valamint a' bárány utca sarkán naponkint áruló Sziertl Andrásnál.

Lőfegyverek és csövek Le page hí-
res gyárából Belgában, nagy választás-
ban kaphatók

Veiler Sándor,
az „arany ásóhoz“ czimzett vasárusnál.

Eladási jelentés.

A' radnai nagy vendégfogadóban találtató minden vendégfogadói és kávéházi bútorok — mellyek között egy jó biliárd is van — általában vagy részenként minden időben szabad kézből eladók.

Eladási jelentés.

Mokrán 24 ménesbeli ló, 400 pozs. mérő tiszta búza, 1600 p. m. kétszeres, 100 p. m. kukoricza, 600 akó 1847-ki bor eladó. Bővebben értesít Bitterlich Lőrincz uradalmi tisztartó Boros-Jenőn.

Eladó ház.

A' kigyóutczában 249 sz. a. ház 4 szobával, konyha, pincze, istálló, kocsiszín, gabonapadlással és jó vízzel ellátott kúttal szabad kézből eladó. Bővebben tudósít a' házban

Skolnik Károly.

Eladó szőlő.

A' pankotai bokréta nevű hegyen a' harang mellett néhai Hlatky szőleje több 6 lánconál, az idei terméssel együtt, a' présházzal, 4 szobácska, konyha, kamara, cselédszoba, pincze és istállóval szabad kézből eladó. Bővebbet Uj-Aradon Rácz Béla tulajdonosnál.

Bérbe adandó jószágrész.

Török Gábor pestmegyében lévő Tápió-Sápi jószágrésze minden hozzátartozókkal sz. Mihály-naptól fogva bérbe adandó. Bővebbet a' szabadsajtóutczában a' minoritákhoz tartozó lakásán.

Bérbe adandó.

A' Reformutczában, 403. sz. a. ház' 1. emeletében 2 szoba, 1 konyha, éléskamara, padlás és farakhelylyel november 1-től, — és földszint 3 szoba, 1 konyha, éléskamara, padlás és farakhelylyel f. e. october 1-től kezdve bérbe kiadó. Bővebben értekezhetni a' színházutczában Pfáigl János ácsmesternél.

Egy alkalmas magtár

a' szepetczai Balás' házában azonnal bérbe adandó.

Bérbe adandó

folyó évi november 1-től fogva a' széputczában Rochel-féle házban egy bolt, mellyet Schlögl József vasáros tartott, két mellékszobácskával és kártyaasztal 's egy pinczével, vagy azok nélkül. Értekezhetni a' tulajdonossal, naputczában 519 sz. a.

Árverési hirdetmény.

Tíz különféle nagyságu boglya széna folyó szeptemberhó 11-én délutáni 4 órakor Joanovic Pál úraak Kocsis János tanyája és a' szenttamási puszta közelében lévő tanyáján egyenként elfog adatni; továbbá ugyanazon föld, mellyen a' kerdelt széna termelt 's melly az ugynevezett Babon részen fentebb érintett helyek közelében fekvő tagban összesen 20 lánconál áll, az ottan lévő házzal együtt — Balint József alkuszegése tekintetéből — folyó szeptember 15-én reggeli 9 órakor a' földbirói hivatalban tartandó árverés útján elfog adatni. Arad sept. 4-én 1848.

Petrilla Pál,
kiküldött tanácsnok.

Birói árverés.

Ernszt Ferencznek Flórian külvárosban 15. és 16. sz. a. fekvő háztelkei végrehajtás útján f. e. szeptember 12-én, délutáni 3 órakor elfognak adatni.

Vranovics János,
végrehajtó tanácsnok.

Árverési hirdetmény.

Néhai Richter Erzsébet után maradt színház-
utczai 60. számú ház f. e. szeptember 14-én délu-
táni 3 órakor a' helyszínén tartandó második köz-
árverésen elfog adatni. Venni akarók illő bán-
pénzzel ellátva jelenjenek meg.

Szekulits János,
végintézeti végrehajtó.

4056 sz. Bérleti árverés.

Az aradi álladalmi javak ménesi kerülete ré-
széről ezennel közhírül tétetik, hogy a' grósi ha-
tárban létező pataki liszt- és fűrészmalom
árverés által 12 évre haszonbérbe fog adatni.

A' nyilvános árverésnek határideje f. e. sep-
temberhó 16-ik napjára határozott, melly árve-
résnek elmúltával utóigéret el nem fogadtatik.

Ki ezen árveréshez járulni szándékozik, a' ki-
tett napra a' grósi tisztalak irdájába, hol az árve-
rés reggeli 9 órakor kezdődni fog, ezennel ille-
dően meghivattatik.

A' ménesi álladalmi Tiztség által.
Paulison szeptemberhó 5-én 1848.

Birói árverés.

Répási Lajos sz.-annai lakos Ó Sz.-Anna városában lévő zsellérháza birói ítélet következtében f. évi szeptemberhó 17-én, és szükség esetében october 17-én árvereltetni fog.

Konstantini György,
aradmegyei eskütt.

Bérleti árverés.

Ezennel közhírül tétetik, miképpen a' szemlakai pusztán tisztelt gróf Hadik úr részéről f. szeptemberhó 18-án mintegy 1900 1100 négyszög öles hold szántóföld szemlakon az irdában tartandó árverés útján 6 évre haszonbérbe adatik. Bővebben értesülhetni ez iránt t. Perlaky ügyvéd urnál Pécskán, ugyszinte a' szemlakai pusztán alulirtnál.

Kelt Szemlakon szeptember 4-én 1848.

Kerner Ferencz, ispán.

Bérleti árverés.

A' tornyai urodalom részéről a' varjasházi pusztán 's nevezetesen I. osztály 261 $\frac{1}{4}$ á h. szántás

399 $\frac{3}{4}$ „ gye

II. osztály 118 $\frac{2}{4}$ „ szántás

665 $\frac{1}{4}$ „ gye

IV. osztály mintegy 150 „ szántás

437 $\frac{3}{3}$ „ gye;

továbbá külön külön a' tornyai, nagy 's kis-varjasházi húsmérésijog; a' pusztarészek 1849-ik évi martzius 12-től, a' húsmérésijog pedig 1849-ik évi január 1-ső napjától kezdve három egymás után következő évre haszonbérbe kiadandók, azoknak árverési határnapul f. e. szeptember 18-ka tüzetik ki.

Az árverés Tornyan nyilvánosan történe. Elfogadtatnak egyébiránt a' pusztára nézve írásbeli és kötelező ajánlatok előlegesen is, 's ha valamelyike az urodalom igényeinek megfelelőndne, az illető osztály árverés alá nem is bocsáttatik.

Biztosítékul fél évi haszonbér mindjárt az árverésnél leszen lefizetendő, melly csak az utolsó fél évi járulatba fog kamat nélkül betudatni.

A' szerződési feltételeket, ugy a' pusztaszályzatát is Tornyan az urodalmi irdában mindenkor megtekinthetni.

Bérleti jelentés.

Gróf Forraynő odvosi urodalma részéről közhírré tétetik, hogy a' korcsmáltatásijog Odvoson f. e. october 1-ső napjától fogva 3 esztendőre bérbe adatni fog.

Bérleti vágyók f. e. szeptember 20-ra Odvosra hivatalosak.

Gyapju árverés.

A' közalapítványi javak csákovai kerületéhez tartozó nagy-kövesesi urodalomban folyó évben lett 2546 font egynyiretű finom gyapju a' bárány-gyapjuval együtt a' jövő temesvári sz.-mihálynap vásár alkalmával hétfőn reggeli 10 órakor a' temesvári József külvárosban létező urodalmi épületben árverés útján fog eladatni.

Helybeli.

Csütörtökön f. hó 7-én dél felé a' székely gyalogság 1000 felül itt keresztülmenvén, Uj-Aradon beszállásoltatott, onnan másodnap a' csatamezőre elindulandó.

Ezen derék, különféle koru harczosok megtekintésénél, kik hazánk és szentesített alkotmányunk megmentésére életüket feláldozni készek, minden érzékeny kebel megindul, mialatt ellenségeink és azok czinkosainak emlékezeténél minden becsületes ember szíve vérzik! — A' hadisten segítse legyőzni a' sokfejű hydrát!

Székely honfiaink elfogadásukra gyalog nemzetőrségünk zászlójával ugy a' lovas őrség is a' város határáig két zenebandával elibe ment, elki-sérvén őket Uj-Aradig.

A' pénzzavar pengő pénzre nézve nálunk legnagyobb fokozaton áll, annyival inkább, minthogy az ausztriai 1 és 2 ftos bankcedulákat csak kevesen veszik el, sőt még egyéb bankjegyeket is vonakodnak ezüstre felváltani. E' bajnak mielőbbi orvoslása végett tehát az illetőket kérjük! —

Vegylet.

—*.* A' minsterelnök a' záderlaki és csákovári összes nemzetőrségnek és azok közül több egyes egyéneknek, u. m. Ónossy és Tormássy Kálmán szolgabiráknak, Zichini hadnagynak, Rumi altisztnek, Abancourt lengyelnek, ki 13 évi politikai fogságából kiszabadult, továbbá Somogyinak, és végre az önkénytesek közül két diáknak: Medveczky testvéreknek — Fehértemplomnak f. hó 19-én szerb lázadók általi megtámadtatása és azok visszaveretése alkalmával kitüntetett vitézségük és ügyességükért a' haza és kormány nevében elismerését nyilvánítja. (O. P. Z.)

—*.* Kis és Bakonyi ezredesek tábornagyok lettek. Mi vidám örömmel kiáltjuk: Tartsd meg Isten a' hazának még sokáig e' derék férfiakat.

—*.* Vitéz Blomberg b. a' Schvarczenberg dzsidások ezredese honossággal bír, mellyet jeles elődei lelkes együttmunkálásért elismerés és jutalomul nyertek a' törököknek magyarhonbóli kiűzésénél. (P. Ztg.)

—°.°. Versecz, augusztus 21-én (este). Miskolcz vidékéről épen most érkezett ide 1000 mozgó nemzetőr, mi egészen meglepvek részint a' fiatal tűz fölött, melly ezen kart keresztülhevíti, részint a' szép magatartása és ezen zászlóalj Vitalis őrnagy vezérlete alatti gyakorlata fölött.

Augusztus 24-én. Alig érkezett Fehértemplomba a' 4 század mozgó nemzetőrség, azonnal gyönyörű dolgot kapott. A' lázongók a' krusiczi félről Fehértemplomot újra megtámadni vakmerőlködtek, ezek vörös sapkás bátor nemzetőreinkről hihetőleg még semmitsem hallottak, mert nem kevésbé csudálkoztak, midőn ezek nem a' torlaszok mögé álltak, hanem azokon áthágván, az elámult ellenséget megszalasztották. E' lelkesültek az ellenséget Krusiczig üldözték, és midőn 1 ágyut, 1 löporos szekeret, 2 kocsit különféle fegyverekkel, azonfelül 4 lovat tőlük elszedtek, derék magyarjaink Fehértemplomba győzedelmes bemenetet tartottak, az ellenség részéről eleshetett 40—50, derék honfiaink közül egyetlenegy esett el, 's 5 megsebhedt.

—°.°. Nagy-Becskerek, augusztus 22-én. Ma reggel riadót vertek. Az ellenség közül mintegy 40 lovas neki vágatott 8 Vürtemberg huszárból álló őrszemnek, ezek daczára a' fölösleg számnak az ellenséggel szembe szállottak. A' bátor Seressánok, Nugent urnak jeles lovassága, semmi kedvöket se mutatták ezen 8 embert megtámadni, hanem elkotródtak, hogy hőstetteik fölött a' szerb táborban dicsekedjenek. (P. Ztg.)

—°.°. Pest, september 1-én. Épen most jelentik és pedig hiteles tudósításból, hogy egy Lopreszti-huszárral Kossuth miniszternek azon izenetet hozá, miszerint a' lázadó ráczsordák Temerin alatt a' római sánczokból mieinket megtámadák és 15 órai öldöklő csata után végképen leverettettek. Észrevéve az ellenség, hogy Mészáros hadügyminiszter a' magyar táborban van, föltette tehát magában, mieinket hirtelen megrohanással meglepni, és a' hadügyminisztert elfogni. A' lázadók e' merész tettöket drágán fizették meg, mindazonáltal nekünk is tetemes veszteségünkbe került a' győzelem. (Ung.)

—°.°. Frankfurt, aug. 26. Ma fogadta el a' birodalmi kormányzó hivatalosan Szalay László urat, mint magyarország követét (Ambassadeur de l' Hongrie). Ezzel az első lépés megvan téve arra, hogy Magyarország Európa önálló szabad nemzetei sorában illő helyét elfoglalja. A' többi nagy hatalmak részéről elismerés rövid időn várható. A' németbirodalom részéről Buda-Pestre küldendő követ a' napokban fog a' birodalmi kormány által kijelöltetni. (P. Hirl.)

—°.°. Bécsben azon monda keringett, hogy Kossuth amerikába milliókkal ellillant. — Ki ezen bolondságot elhiszi, még ostobább, mint a' feltalálónak ezen együgyü tréfája. (P. Ztg.)

(L. Folytatást.)

—°.°. Legujabb. A' bécsi ministerium a' fegyverek kivitelét magyarhonba megtiltá. — Carlo Alberto a' fegyverszünetet nem tartá meg. — Mailand felzendült, az osztrák seregek többfelől megtámadtatnak. — Radecky Mailandból visszavonult. (Pressb. Ztg.)

—°.°. Pest. A' martziusnak sok papiros gyermeke érzi már a' jövő ősz zordon levegőjét, és hervadva hullnak le, mint a' fa levelei. Némelly hírlapok e' mulandó világot az örökkévalósággal felcserélték, jó azoknak, kik az igazságosok álmát aluszzák. A' „Patriot“ is dugába dőlt, de ennek ne legyen érvényessége és elterjedése az időszakí irodalmon túl is. (P. Ztg.)

—°.°. Sokan óhajtják, hogy azokat a' haszontalan 's világi czafrangokat, értjük a' címeket, töröljék el, mert 1-ör hiábavalók, sem szellemi sem anyagi hasznot nem hozván. 2-ör károsak, a' hiúságot nevelvén. Azonban én azt igen veszedelmes és kegyetlen tettetnek látom, hogy a' címeket eltöröljék, mert 1-ör a' gyermekeknek is szoktak valami játékot adni. 2-ör Ha elveszik a' címeket azoktól, a' kik ragaszkodnak hozzá, ugyan mi maradna rajtok? semmi! És bárkit is mindenétől megfosztani, csakugyan nem igazság. Tehát könnyen reactiót idézhetne elő a' címek eltörlése. (Nép.)

—°.°. A' földkerekségén legszebb foglalkozása van az Ashanti királynak, kinek országa a' Guinea partkörnyékén van. Övé t. i. minden hajadon fehérszemély, kiket kecséikkel és előnyeikkel megegyező áron elad. E' király az ottani törvények szerint 3333 asszonyt tarthat maga számára.

—°.°. Tudományos felfedezés. A' tudógumókban sinlödök' kiköpéseik nagyító üveggel meg szemléltetvén kitetszik belőle, hogy az apró szemű, sárga, a' kölesszemhez hasonló, zomoksgára nézve sajtnemű tömeg mintegy 350-ed résznyi nagyításnál eleven picziny állatocskák benne látszanak, mellyeknek hossza $\frac{1}{2800}$ ''— $\frac{1}{233}$ '' mintegy $\frac{1}{3000}$ szélessége meglehetősen szilárdnak mutatkozott. Felületjök egyenközt ábrázolt, úgy hogy szögoszlopnak látszott. Tengelymozgással vizirányos ronaszágban nagy gyorsasággal mozogtak. Mialatt ezt minden orvosoknak további vizsgálás végett ajánlom, öket egyszersmind arra is figyelmeztetem, hogy arról körülményesen a' német orvosi hírlapban nyilatkozzandók.

Boroszló aug. 18-án 1848.

Auerbach M. H. Cand. med.
(G. Bl. der O. P. Ztg.)

—°.°. A' legsiványabb homokföldnek használása. Azt varádiescsal (Tanacetum vulgare) kell bevetni, mert ezen növény 1) olyan földnemekben jól terem; 2) mivel e' növényt másfélék, még a' tarackbúza se nyomja el; 3) második és harmadik esztendőben az egész földet elborítja és több évig eltart, még hőség és szárazság által sem szenved; 4) tavasszal korán ki-

ajt és a' birkák mohón eszik, 60 négyszögű öle
font mag elegendő, 's másféle takarmányfü
nemekkel, mint: cziczkoró, esába-ire, utifű, fekete
tröm stb. vethetni. — Már ha olyan térségeket
szálas kanádai nyárfákkal 24 lábnyi távolságban
beültetünk, ugy ezen rosz föld is szépen jövedel-
mezhet.

—°. Beteg gyümölcsfákat ujra
felüditeni. Ambár a' gyümölcsfák emberek, vad-
és házi állatok, ugy férgek sértései által egész-
ségüktől megfosztatnak, miből üszög, rák, rüh,
fárgaság és egyéb hasonló betegségek kereked-
nek, így tehát szoros vizsgálat után, ha valamely
fa máskép nem akar nőni és lassan kihál, rosz ál-
láhely és rosz föld, mellyben a' fa áll, a' bajnak
oka még akkor is, ha a' fa erőszakos megsebesi-
tés által halálos betegségbe esik; mert egy egész-
séges, tökéletes gyökerekkel és táplálékony föld-
del ellátott fa a' sebhelyet csak hamar kinövi, egy
beteges ellenben nyomorú életétől végképen meg-
fosztatik. Hogy tehát oly szenvedő fákön segít-
tessen, mindenek előtt szükséges a' fát minden
elszáradt és megsértett részeitől egész az egész-
ségéig megszabadítani és a' sebet faragasszal
megkenni. Azután a' töve körül a' földet 2—3 láb-
nyi szélességre egész a' gyökereig elhányjuk, 's
ugy aztán jó zsiros földet veszünk, mellyet a'
gyökerekre töltünk, és felülről a' kihányt földből
annyit, a' mennyi az egyengetésre szükséges. Hogy
jó földet készíthessünk, tetszés szerinti helyre
hányjunk hengerített és kövektől megtisztított földet,
a' mennyit szükségesnek vélünk; ezen földet
öntözzük meg állati vérrel, melly vágóhidakon elég
kapható, tegyünk hozzá dögöt kis állatokból, és
esztendón át több ízben keverjük meg, hogy az
állati részek jól elkorhadjanak. Őszszel vagy ta-
vaszszal a' földet a' fennevezett módon használjuk.

—°. A' lipcsei kereskedővilágban, nevezete-
sen a' vásárokon jelen levő kézműveseknél egy
njonan feltalált takácsszövet, mellyet
egy berlini itt előmutat, nagy figyelmet gerjeszt.
Ezen szövetnek készítmódja még eddig feltaláló-
jának titka. A' szövet fénylő fehér, hosszú rostos
szálas, fölötte finom, még a' legvékonyabb selyem-
nél is sokkal finomabb, épen oly tapintatu, mint
ez, és, hogy ha szövésben tartósnak tapasztalta-
tik, a' selyemben nagy csonkulást teend. Ezen is-
meretlen nyers anyagnak fontja körülbelöl 2 tal-
lérba kerül. A' feltalálója, kinek e' titok felfödő-
zéseért állítólag már 20,000 font sterling ígérte-
tett, azt állítja, hogy az anyag igen közönséges
valami, és előállítása könnyű. A' festése iránt tett
kísérletek igen kielégítőleg ütöttek ki.

—°. Fára fénylő Sárga. Egy pincziny
Aloe fénymázba (Firnisz) téve a' fának szép sár-
ga színt ad.

—°. Selyemtenyésztés. Az most Fran-
cziában 100,000 falusi embernél többet foglal-
kodtat és az országnak 130 millió frankot (28

rajnai krjával) jövedelmez. Selyem kezkenőket,
szalagokat és ruhákat mainap ugyan minden férfi
és asszony hordoz. Még a' tizenhatodik szá-
zadban selyem áru még ritkaság volt, és egy
selyem harisnya a' férfi lábán oly nagy költség
volt, hogy a' brandenburg-kusztrini mark-
grof (†1571) Mandelsloh Bechtold tanács-
csosát, ki egyszer hétköznap selyem harisnyákban
nála megjelent, megdorgálva szólta meg: „Ejnye,
Ejnye, Bechtold, nekem is van selyem harisnyám,
de csak ünnep- és vasárnapokon hordozom.“ Né-
methonban a' selyemtenyésztési egyletek szemlé-
tomást szaporodnak, noha az éghajlat a' selyem-
tenyésztésre nézve nem a' legkedvezőbb és a' sze-
dertákban még nagy hiány éreztetik. Bajorhonban
a' selyemtenyésztés előmozdítása végeit egyesült
hölgyegylet' élén egy királynő áll. — Passau-
ban gyakorlati kertművelő társaságunk nagyon
tiszteletes tagtársa Geiger kapitány úr nagy se-
rénységgel működik e' tárgyon.

—°. Agyagszappan. A' közönséges szap-
pan mindig költséges czikk, akár magok főzik azt
a' kedves házi asszonyok, akár a' szappanosnál
veszik; azért kellene azon javaslatokra ügyelni,
mellyek legujabb időben tétettek, a' szappant ki-
pótolni, vagy a' mint Runge cselekszik, legalább
jobbítani és egyszersmind ócsóbbá tenni. Több
évek előtt javasoltatott, hogy közönséges fehér
agyagot meg kell szárítani, és finomra megtörni,
azután 24-ed résznyi hamuzsírral vízben felolvasz-
tani, tészta alakra meggyúrni, darabokra, mint a'
szappant, idomítani, és aztán azt ugy, mint a'
közönséges szappant, használni. Ezen működést saját
kézemmel vittem véghez, 's sikerült nekem igen
használható szappant előállítani, az agyagot mind-
azáltal előbb az iszaptól mindig meg kellett tisztí-
tani, hogy a' homokrészek belőle eltávolíttassa-
nak. Későbbben hasonló célra kallóföldet használ-
tam, minél a' hamuzsír hozzá-adása csaknem nel-
külözhető. A' mosóasszonyok olaszországban kö-
zel sem babrálódnak annyit a' mosással, mint a'
mieink — valljon nem locsognak-e mellette színt-
annyit? that is ther the question, mond az angol
— nem kell nekik se forró víz, se lág, se szap-
pan, hanem a' folyóvízpartokra mennek, hol tiszta
agyag leültepedett, mellyet a' ruhába bedörgölnek,
mint a' szappant, és aztán kiöblítik. Ha a' ruha
igy nem lesz egészen ámulásig fehér, ugy az olasz
kevesebbet gondol vele, mint az angol, ki daczá-
ra a' hazájabéli örökös kőszénporának és gőzének
igen sokat tart a' fényes fehérruhára. — Ine most
Runge úr más tanácsot ad, mellyre érdemes fi-
gyelmet fordítani, 's a' mellyet kedves gazdasszo-
nyaink előtt általában el nem titkolhatunk. Azt ta-
nácsolja t. i.: 3 font közönséges szappanból, és 1
font tiszta, megmosott agyagból vagy kallóföldből
egy keveréket kell előállítani, mi a' fehérneműt
sokkal jobban megtisztítja, mint a' szappan magán.
Egy kísérlet ezt megerősítendi. Illyen szappan elő-
állítására csak a' közönséges szappant kell leva-
karni, vagy szíacs alakura elszeldelni, az iszaptól

megtisztított 's felolvasztott agyaggal elkeverni, 's folytonos kavarási közt e' keveréket egy edényben addig főzni, míg egyenlően egyesül, miután alakokba öntvén megszárítjuk, 's így aztán mint a' közönséges szappan használat végett darabokba elmetéltetik.

Porsch tudor.

—°.°°. Ó irósvajat jobbítani, az az: rozszagát és kellemetlen ízét elvenni. Ahoz csak 5 font irósvajat kell 1 font szénsavas sziksóval (koblensaures Natron) összegyúrni. Az ó vaj ujnak színét nyeri, szaga, valamint íze is tetemesen javul, ámbár nem olly mértékben, hogy azt ahoz lehetne hasonlítani, melly a' köpüből frissiben kivétetik.

Ha most már kérdezik a' barátságos olvasók, hogy mi legyen azon szénsavas sziksó, és hol kapható, úgy meg kell jegyezni, hogy az konyhasóból (chlornetrium) készítettetik, és minden fűszeresnél kapható. A' vegyészgyárosok azt víznélküli állapotban szállítják, azonban a' kereskedésben is előző jegesztett (krystallizált) szénsavas sziksó, de abban még annyi a' jegecsvíz, mint a' só, és ócsóbb is. De az ócsóságtól el ne esabíttassa magát az ember a' vételre, mert a' befoglalt víznek nehézsége semmi értékű.

Porsch, tudor. (Fr. Bl.)

—°.°°. Kik a' szerencsétlenséggel küzdésben el nem nyomattatnak, hősöknek mutatkoznak.

—°.°°. Kinél a' szerencse és fényes kísérete megszáll, annak ritkán van még üres szobácskája, ha a' szegénység hajlékot ketes nála.

Folyó évi szeptember 7-én tartatott városi közgyűlés alkalmával az e' város határban kukoriczatorésnek kezdete f. év 's hó 11-ik, — a' szüret pedig ugyan ezen hó 18-ik napjára határozatott.

Az aradi gyorskocsin

megérkeztek Pestről, Pestre utaztak,
Hétfőn szeptember 4-én: Csütörtökön sept. 7-én:
Gáspár úr. Rachovetz kisasszony.
Hengelmüller úr. Szeiller asszony.
Hollaky úr. Szinger asszony.
Kristyóry úr. Leidler úr.
Latzkovits úr, 2 helyet.

Gabona és liszt ára Aradon 1848. évi sept. 7-én.

Nevenként:	Egy posonyi mérő váltópénzben					
	legjobb		középsz.		silány	
	ft.	kr.	ft.	kr.	ft.	kr.
Tiszta búza	4	30	4	15	4	—
Kétszeres	3	45	3	30	3	15
Rozs	3	—	2	45	2	30
Arpa	1	45	1	36	1	30
Zab	1	36	1	30	1	24
Kukoritz	2	36	2	30	2	24
1 mázsa lángliszt	13	—	—	—	—	—
1 „ Zsemleliszt	10	—	—	—	—	—
1 „ Fehér kenyérl.	8	—	—	—	—	—
1 „ Fekete szinte	4	—	—	—	—	—

Maros vizállása: Szeptember 8-án reggeli 8 órakor: 1' 2" 0''' a' zerus felett.

august.	Neve és sorsa a' meghalálozottak	Vallása	Kora	Betegsége	Lakása és halálozati helye
27	Tóth József, takácsmester' f.	Kath.	11 e.	görcsök	Magyarutca 139
—	Bogya Atyim, földész' f.	G. n. e.	14 n.	szinte	Téglautca 189
—	Gorzó József, csizmadiamester' f.	Kath.	4 —	szinte	Kiskarikautca.
—	Zay János, tisztviselő	—	67 e.	epeláz	Reformutca.
28	Valenta Agnes, aradi özvegnő	—	60 —	kedélykór	Megyeikórház.
29	Schifter Ilona, kapitány' l.	—	4 n.	görcsök	Pernyáva k. v
—	Benes Mária, puskaművesmester' l.	—	24 —	szinte.	Naputca.
—	Mánits Jótza, ujmagyar' f.	—	1 e.	aszkor	Sarkad k. v.
—	Serb Pál úr, kereskedő	G. n. e.	66 —	mellvízkór	Bárányutca 80
—	Homoki Mátyás, földész' f.	Kath.	5 hó	aszalvány	Gája k. v.
30	Mihaleszk Szaveta, megyei hajdu' l.	G. n. e.	2 e.	szinte	Választóutca 43
—	Kopán Mária, földész' l.	Kath.	1 —	fogzás	Gája k. v. 58
—	N. Mihály, kocsis	—	19 —	kocsigázolás	Szabadsajtóutca 414
31	Flórian Juon, ácslegény	G. n. e.	49 —	epeláz	Marospart.
—	Gulyás Stéva, földész' f.	—	3 —	vizirák	Gája k. v.
Szeptemberhó:					
1	Tobántz András, földész	Ref.	50 —	vérhas	Sarkad k. v. 303
—	Bogya Nikolaj, szinte	G. n. e.	25 —	forroláz	Marospart.
—	Germán Mihály, földész' f.	—	4 hó	agylob	Pernyáva k. v.
—	Jankora Ferencz, magyar timár	Kath.	1 $\frac{1}{2}$ e.	vérhas	Választóutca 626
—	Kádár János, szalontai kocsis	Ref.	25 —	fenés orbáncz	Megyeikórház.
2	Précz Péter, czipész' gyermeke	—	—	halva született	Kiskarikautca.
—	Beck Dániel úr, kalaposmester	Ágos.	64 —	aggság	Alsó molnárutca 88
—	Gábríel Mátza, mészároslegény' l.	G. n. e.	22 —	mellvízkór	Sarkad k. v.